

Maatschappelijk
jaarverslag

Verschil maken

met jou

Inhoud

3 Inhoud 5 Voorwoord

6 De rol van Rijnbrink in een veranderend bibliotheeklandschap
8 De wereld om ons heen 10 Durven kiezen langs de rode draad 14 Wist je dat
16 Vaardig Vooruit in Gelderland 20 Feiten en cijfers 22 Filmproductie Waltraud
26 Hoogtepunten 2025 28 De bibliotheek op Bonaire 32 Wist je dat
34 Musidesk in cijfers

HIER IN GELDERLAND EN OVERIJSSSEL
VIND JE PLEKKEN
WAAR IEDEREEN WELKOM IS,
WAAR MENSEN ELKAAR ONTMOETEN,
LEREN EN PROBEREN.
WAAR NIEUWSGIERIGHEID WORDT AANGEWAKKERD
GEBOUWD WORDT AAN SKILLS EN CREATIVITEIT
PLEKKEN WAAR IEDEREEN ER TOE DOET
EN KANSEN KRIJGT.
DIE PLEKKEN ZIJN BIJZONDER
MAAR ER IS IETS WAT ZE NOG
BIJZONDERDER MAAKT
DAAR ZIJN MENSEN ZOALS JIJ
WIJ KENNEN JE
HELPEN JE
BRENGEN JE SAMEN MET ANDEREN
BOUWEN MEE
DENKEN, DOEN EN MAKEN MET JE
SAMEN AANPAKKEN,
VERBINDEN EN ÉCHT IETS TEWEEGBRENGEN.
ELKAAR INSPIREREN EN ERVOOR GAAN.
VERSCHIL MAKEN MET JOU

10

Durven
kiezen
langs de
rode draad

Vaardig
vooruit in
Gelderland

16

Hoe Waltraud
jongeren,
makers en
een netwerk
samenbrengt

18

22

Een thuis voor
ontwikkeling,
ontmoeting
en kansen

Colofon

Foto's Waltraud

Ivar van Veen

Foto Bernard Fransen

Krista van den Akker

Concept en ontwerp

Bestwerk

Rijnbrink,

Mei 2026

Samen verschil maken

Samen verschil maken. Dat is waar Rijnbrink samen met bibliotheken, culturele organisaties en onderwijsinstellingen elke dag aan werkt. Zodat mensen dicht bij huis toegang hebben tot kennis, cultuur en informatie.

Het afgelopen jaar liet opnieuw zien wat er mogelijk wordt wanneer kennis, initiatief en samenwerking samenkomen. Zo werden nieuwe netwerkplannen voor bibliotheken in Overijssel en Gelderland ontwikkeld, ging de film Waltraud in première en startte de coöperatie Samen Digitaal Innoveren. Met de culturele kaart van Overijssel ontstond meer inzicht in het culturele landschap en met de opening van de bibliotheek op Bonaire kreeg de samenwerking met Caribische bibliotheken een nieuwe impuls.

Dit maatschappelijk jaarverslag laat zien wat deze initiatieven in de praktijk betekenen: voor bibliotheken groot en klein, voor innovatie in het netwerk en voor inwoners die via bibliotheken toegang krijgen tot kennis, cultuur en digitale dienstverlening. Initiatieven die bijdragen aan gelijke kansen, toegankelijkheid en een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Dat zijn resultaten waar we samen met onze partners trots op zijn.

**BERNARD
FRANSEN,**

bestuurder

De rol van Rijnbrink in een veranderend bibliotheek-landschap

De maatschappelijke rol van bibliotheken is de afgelopen jaren verbreed. Zij zijn een plek geworden waar inwoners terecht kunnen voor informatie, ontwikkeling en ondersteuning bij digitale vragen. Daarmee groeit het belang van een sterk en goed georganiseerd netwerk van bibliotheken en ondersteunende organisaties.

Door Bernard Fransen

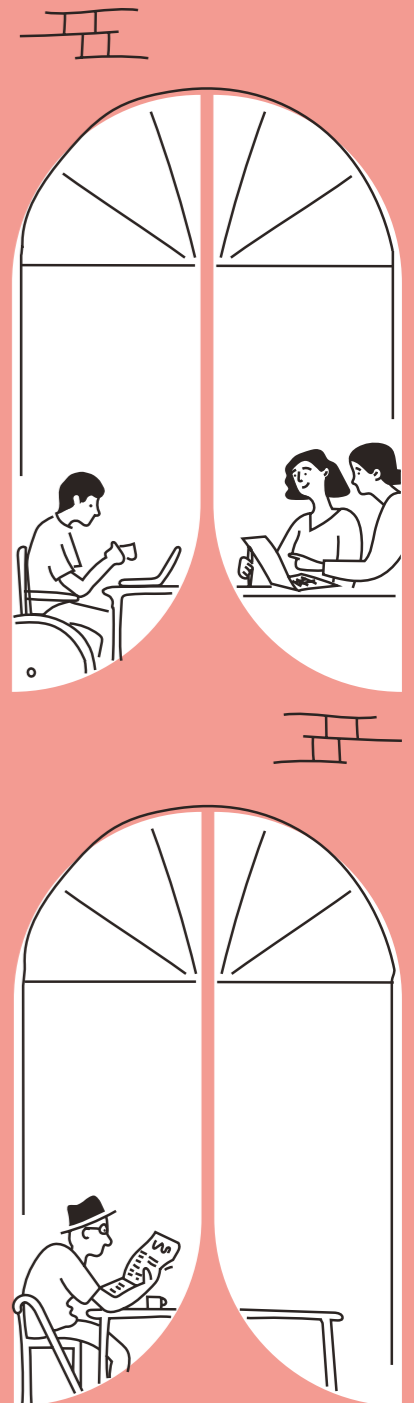
Binnen dat netwerk vervult Rijnbrink een rol als verbinder, kennispartner en aanjager van innovatie. Als provinciale ondersteuningsinstelling dragen we, samen met de provincies Gelderland en Overijssel, bij aan een samenhangend netwerk van bibliotheken en culturele organisaties. In 2025 kreeg een vernieuwde organisatiestructuur verder vorm. Met het programmabureau en klantbureau worden vragen uit het netwerk actief verbonden aan provinciale en landelijke ontwikkelingen. Programma's, kennisontwikkeling en ondersteuning sluiten daardoor beter op elkaar aan. Ook de bedrijfsvoering is vernieuwd en processen en afspraken zijn geactualiseerd. Daarmee werken we doelgerichter en transparanter, ten dienste van het netwerk.

Tegelijk verandert het beleidskader waarin bibliotheken werken. Structurele middelen voor de Bibliotheek op school en BoekStart vergroten het bereik onder kinderen en jongeren. Met de aanpassing van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen wordt bovendien toegewerkt naar een wettelijke zorgplicht voor bibliotheekvoorzieningen. Daarmee groeit richting 2027 de gezamenlijke verantwoordelijkheid binnen het landelijke bibliotheeknetwerk van gemeenten, bibliotheken, provinciale ondersteuningsinstellingen, provincies en de Koninklijke Bibliotheek.

Deze ontwikkelingen vragen om samenwerking, kennisdeling en innovatie. Ze raken direct aan maatschappelijke opgaven zoals basisvaardigheden, toegankelijkheid van informatie en gelijke kansen. Voor inwoners betekent dit dat zij beter worden ondersteund om mee te doen, te leren en zich te blijven ontwikkelen.

Die rol reikt verder dan het bibliotheekwerk alleen. Ook binnen cultuureducatie en cultuurparticipatie werken we samen met scholen, culturele instellingen en gemeenten aan toegankelijk en betekenisvol aanbod voor inwoners van alle leeftijden. Via Musidesk ondersteunen we muziekverenigingen met advies, collectiebeheer en vernieuwing, zodat zij ook hun maatschappelijke rol kunnen blijven vervullen.

Zo bouwen we samen verder aan een netwerk waarin bibliotheken en culturele organisaties hun betekenis voor de samenleving kunnen blijven versterken.

De samenleving verandert. Samen geven we daar richting aan.

Iedereen moet kunnen meedoen.

Ontdekken vergroot je wereld en verruimt je blik.

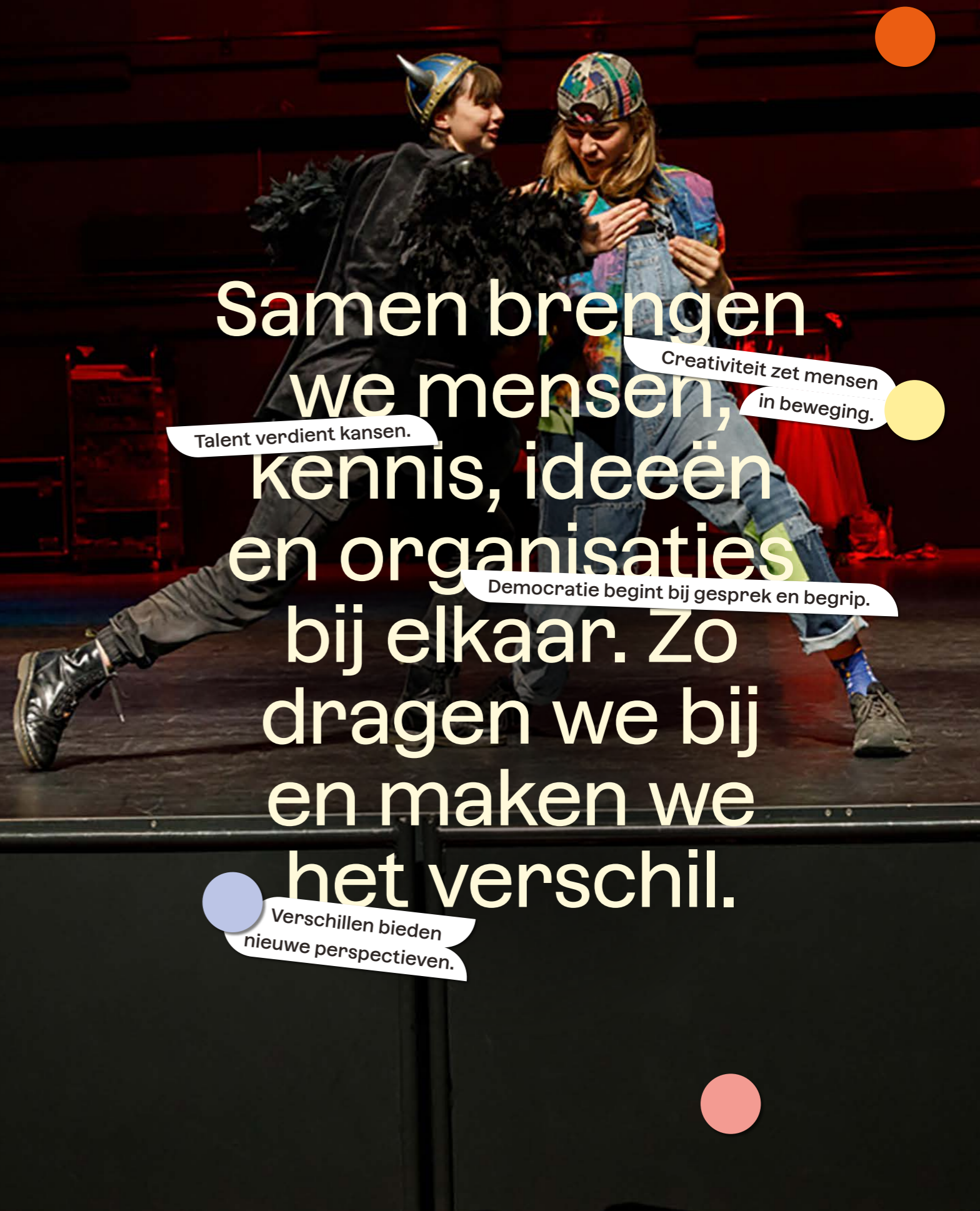
Betrouwbare informatie maakt mensen sterker.

Digitale vaardigheden bevorderen zelfredzaamheid.

Taal opent deuren.

Nabijheid en toegang maken het verschil.

Ontmoeting brengt mensen samen.

Samen brengen we mensen, kennis, ideeën en organisaties bij elkaar. Zo dragen we bij en maken we het verschil.

Creativiteit zet mensen in beweging.

Talent verdient kansen.

Democratie begint bij gesprek en begrip.

Verschillen bieden nieuwe perspectieven.

Durven kiezen langs de rode draad

ZINiN maakt van Hellendoorn een geweldige plek om te wonen, werken & recreëren

Wat is de waarde van een bibliotheek? Die vraag klinkt steeds vaker bij gemeenten, partners en binnen organisaties zelf. Maar een goed antwoord geven blijkt lastiger dan het lijkt. In Hellendoorn kozen ze daarom een duidelijke route. Geen snel antwoord. Maar samen ontdekken waar ZINiN het verschil maakt: voor de bezoeker aan de balie, voor de inwoner die meedoet en voor de gemeente die wil weten wat haar bibliotheek betekent.

Van alles doen naar bewuste keuzes in wat ertoe doet

ZINiN is meer dan een bibliotheek. Het is ook een theater en toeristisch bureau, een plek waar ontmoeting, cultuur en informatie samenkomen. Die breedte is krachtig, maar maakt het ook complex.

'We zijn een supercreatieve organisatie met enthousiaste collega's,' zegt Judith, manager Toeristisch Bureau Hellendoorn. 'Daardoor doen we veel, en dat is mooi. Maar op een gegeven moment merk je: we moeten keuzes maken. Doen we eigenlijk wel de juiste dingen? Waar dragen we echt aan bij? Wat willen we betekenen voor onze gemeenschap?' Vragen die dwingen om eerlijk in de spiegel te kijken, die door veranderingen in het bibliotheeklandschap en de verwachtingen vanuit de gemeente steeds urgenter werden. De ambitie is onveranderd: ZINiN zorgt ervoor dat de gemeente Hellendoorn een geweldige plek is om te wonen, werken en recreëren. Maar hoe maak je die impact zichtbaar?

'Eigenlijk kwamen we erachter dat we al heel veel impact maken,' vertelt Judith. 'Alleen: we maakten het niet expliciet. Niet voor onszelf, niet voor de gemeente, en ook niet voor onze medewerkers.'

Verandertheorie

De 'Verandertheorie' is een manier om inzichtelijk te maken hoe je met je activiteiten daadwerkelijk verschil maakt. Je begint bij het effect dat je wilt bereiken, bijvoorbeeld meer zelfredzame inwoners of meer ontmoeting in de wijk, en werkt vervolgens stap voor stap terug: wat moet er dan veranderen, wat hebben mensen daarvoor nodig en welke activiteiten dragen daaraan bij? Zo ontstaat een logisch geheel dat laat zien waarom je doet wat je doet. Rijnbrink gebruikt deze aanpak om bibliotheken te ondersteunen bij het maken van scherpe keuzes, het versterken van hun rol in de samenleving en het zichtbaar maken van hun impact.

Samen het verhaal bouwen

Samen met Rijnbrink startte ZINiN een traject rondom de Verandertheorie, een manier om inzichtelijk te maken hoe activiteiten bijdragen aan gewenste maatschappelijke effecten. Vanuit Rijnbrink was Laurie de Zwart als senior adviseur betrokken bij het project. 'Wat ik mooi vind aan zo'n traject,' zegt Laurie, 'is dat je samen toewerkt naar één overzicht. Maar de echte waarde zit in de gesprekken ernaartoe. Je gaat elkaar bevragen, beter begrijpen. Dat brengt beweging in een organisatie.' Die beweging ontstond door het trajectbreed in de organisatie te beleggen. Niet alleen het management, maar ook teamleiders, publieksservice, marketing en horeca werden betrokken.

'Dat was voor ons essentieel,' zegt Laurie. 'Als je wilt dat impactgericht werken onderdeel wordt van hoe je denkt en doet, moet iedereen zich erin herkennen.' Judith vult aan: 'In het begin is het spannend. 'Impact' voelt als een veelgebruikte term. Maar doordat je het samen →

onderzoekt, wordt het je eigen verhaal.' De onderzoeksfase werd gekoppeld aan een concreet implementatieplan: welke veranderingen zijn nodig in de organisatie om dit ook echt waar te maken? Daarmee bleef het niet bij inzicht alleen, maar werd het direct toepasbaar in de praktijk.

'Langzaam ontstond er een gedeeld beeld. Een 'rode draad', letterlijk verbeeld in een bolletje wol dat symbool werd voor de samenhang in het werk van alle ZINiN collega's.'

Impact zit overal

Een van de belangrijkste inzichten: het zit niet alleen in grote projecten of programma's. Maar juist in kleine momenten. 'Gastvrijheid kwam bij ons heel sterk naar voren,' vertelt Judith. 'En dat zit in alles. In het theater is dat misschien vanzelfsprekend, maar ook een horecamedewerker of iemand aan de balie maakt iets los.' Ze geeft een voorbeeld: 'Als iemand na een voorstelling een drankje bestelt en diegene die het drankje inschenkt vraagt: wat deed het met je? Dan ontstaat er een gesprek. Dan raak je iemand en juist dat doet ertoe.' Of neem de bibliotheekmedewerker die verder kijkt dan de vraag die gesteld wordt. 'De vraag achter de vraag vinden, daar begint het. Waarom is iemand hier? Wat heeft iemand nodig?' Dat inzicht zorgde voor meer bewustzijn in de organisatie. Niet alles veranderde direct, maar de manier van kijken wel.

Anders kijken, anders kiezen

De Verandertheorie hielp ZINiN ook om scherper keuzes te maken. Activiteiten werden langs hun veranderdoelen gelegd: draagt dit bij aan wat we willen bereiken? 'Soms betekent dat dat je dingen niet meer doet,' zegt Judith. 'Het volwassen dictee is bijvoorbeeld gestopt. Dat paste niet meer bij waar we naartoe willen.'

Daarvoor in de plaats komen nieuwe initiatieven, zoals de Living Library: een concept waarbij bezoekers geen boeken lenen, maar in gesprek gaan met mensen over persoonlijke verhalen. 'Daar komt echte waarde naar voren,' vertelt Judith. 'Mensen gaan na zo'n gesprek anders weg dan ze binnenkwamen. Zachter, opener, met een nieuwe kijk op onderwerpen.'

Hoe je impact zichtbaar maakt

Een belangrijk onderdeel van het traject is het zichtbaar maken van het effect. Niet alleen in cijfers, maar juist ook in verhalen. 'De traditionele cijfers zoals het aantal bezoekers en uitleenaantallen vertellen al lang niet meer het hele verhaal,' zegt Laurie. 'De bibliotheek van nu doet veel meer dan dat.' Daarom werkt ZINiN aan een meetplan waarin ook kwalitatieve inzichten een plek krijgen. Denk aan verhalen van bezoekers, ervaringen van medewerkers en observaties uit de praktijk. 'Je wilt onderbouwen wat je effect is,' legt Laurie uit. 'Dat vraagt soms om een andere manier van verantwoorden.' Ook richting de gemeente. 'We willen laten zien wat er gebeurt,' zegt Judith. 'Niet alleen hoeveel mensen er komen, maar vooral wat het met hen doet.'

Het impactfestival

De rol van de bibliotheek verandert en wordt tegelijkertijd misschien wel belangrijker dan ooit. 'Het is een van de weinige plekken waar echt iedereen komt,' zegt Laurie. 'Waar mensen elkaar ontmoeten, perspectieven delen en iets van elkaar kunnen leren.' Die diversiteit maakt de bibliotheek waardevol. Juist in een tijd waarin tegenstellingen zichtbaar zijn. 'We moeten niet vergeten dat er mensen zijn die anders naar de wereld kijken,' zegt Laurie. 'De bibliotheek kan een plek zijn waar die verschillen samenkomen.'

Om impactgericht werken echt te laten landen, organiseerden ZINiN en Rijnbrink samen een impactfestival voor alle medewerkers. Geen zware studiedag, maar een inspirerende bijeenkomst met ruimte voor ontmoeting en uitwisseling. 'We wilden het licht en toegankelijk maken,' zegt Laurie. 'En laten zien: iedereen draagt bij, ongeacht je rol.' In deelsessies gingen teams aan de slag met hun eigen praktijk. Wat betekent dit voor jou? Waar draag jij aan bij? Wat kun je anders doen? 'Dat werkte goed,' zegt Judith. 'Mensen herkenden zichzelf erin. En dat is belangrijk.'

Het begint bij mensen

Voor Judith zit de kern uiteindelijk niet in modellen of plannen, maar in mensen. 'Als je impact wilt maken, moet je iedereen meenemen,' zegt ze. 'Van de programmeur tot de medewerker aan de balie.' En misschien nog wel belangrijker: zorgen dat de randvoorwaarden kloppen. 'Als mensen goed hun werk kunnen doen, zich veilig voelen en plezier hebben, dan ontstaat het vanzelf.' Of, zoals het bij ZINiN steeds duidelijker wordt: impact is geen los project, maar een manier van werken. Een manier van kijken. Durven kiezen. En vooral: een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

'Collega's zijn zich meer bewust van waar ze aan bijdragen. En dat voel je.'

JUDITH
ROELOFS,

manager Toeristisch
Bureau Hellendoorn

Bekijk hoe
ZINiN het verschil
maakt met haar
diensten en activiteiten
op de inwoners van
de gemeente
Hellendoorn.

Wist je dat...

BEKIJK DE VIDEO!

... in 2025 de 50e proeftuin in het voortgezet onderwijs is gestart?

Een proeftuin brengt onderzoek in de klas door middel van kunst en cultuur. Leerlingen onderzoeken wat er speelt in hun eigen leven. Denk aan thema's als identiteit, vriendschap, keuzes maken of druk van buitenaf. Dat doen ze niet via boeken of toetsen, maar via kunst en cultuur: ze maken, verbeelden, spelen en reflecteren. Geen vaste antwoorden, geen goed of fout. Wel ruimte om te verkennen, te twijfelen en nieuwe perspectieven te ontdekken. Niet het antwoord staat centraal, maar het onderzoek zelf.

... meer dan 60 bibliotheek-professionals uit Gelderland en Overijssel deelnamen aan de Expeditie Meertaligheid?

Tijdens deze dag werkten zij samen aan één ambitie: bibliotheken ontwikkelen tot taalvriendelijke plekken waar alle talen van inwoners zichtbaar en welkom zijn.

... blijvende impact op geletterdheid om continu leren in de praktijk vraagt?

In 2025 werden kenniscirkels over leesmethodieken georganiseerd en startte een leerteam digitale geletterdheid. Kennis wordt zo niet alleen gedeeld, maar direct toegepast en doorontwikkeld. Zo wordt gericht gebouwd aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen.

... vrijwilligers bij het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) iedere dag het verschil maken?

In de bibliotheken helpen ze inwoners die vastlopen in de digitale wereld met tijd, aandacht en een luisterend oor. Ze doen dat vrijwillig, maar hun impact voor inwoners is zeer groot.

... MarketingKracht groeit als community voor marketing- en communicatiespecialisten van bibliotheken en multifunctionele culturele organisaties (MFCO's)?

In 2025 leidde dit niet alleen tot meer uitwisseling, maar ook tot impactvolle toepassing in de praktijk. Inzichten uit werkbezoeken en sessies werden direct gebruikt in campagnes en publieksbenadering. Alle bibliotheken en MFCO's in Gelderland en Overijssel namen deel aan één of meer activiteiten en 94% waardeerde de werkbezoeken als waardevol (gemiddeld 4,5 op 5). In de video laat deelnemer Astrid Mensink zien wat dit in haar dagelijkse werk oplevert.

BEKIJK DE VIDEO!

... Rijnbrink samen met de provincie Overijssel en met steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie, een interactieve culturele kaart ontwikkelde?

Met Cultureel Overijssel in Kaart kunnen gemeenten en culturele organisaties zien hoe cultuurparticipatie, voorzieningen en beleid zich per gemeente ontwikkelen. Zo wordt cultuurbeleid steeds vaker gebaseerd op data en feiten.

... jongeren in het project MIDI-ators van Musidesk hun eigen elektronische muziek componeerden, waarna een jeugd-orkest deze samen met een DJ live uitvoerde?

Zo kwamen beats, software en blaasinstrumenten samen in één grensverleggend concert.

... bibliotheken in Gelderland samen 80 jaar vrijheid vierden tijdens de Gelderse Vrijheidsdagen 2025?

Met activiteiten, verhalen en ontmoetingen brachten we vrijheid dichtbij. Dat deden we onder meer via het Vrijheidscollege. Benieuwd naar een samenvatting van het Vrijheidscollege van Astrid Sy? Scan de QR-code en bekijk de video.

Ook vierden we de vrijheid samen met de bibliotheken. Op 5 mei 2025 kwamen we met zoveel mogelijk Gelderlanders bijeen voor Vrijheidsmaaltijden! Door de hele provincie waren tafels gedekt en ontmoetten mensen elkaar om verhalen te delen, te verbinden, bubbels te breken en de dialoog aan te gaan over (on)vrijheid.

BEKIJK DE VIDEO!

Vaardig Vooruit in Gelderland

Gelderse
aanpak basis-
vaardigheden

In Neede komen kinderen met een taalachterstand samen in de Kletsclub op een basisschool. Terwijl zij spelenderwijs werken aan taal, ontstaat er nog iets anders.

Het vertrouwde gezicht dat de kinderen helpt, gaat ook met ouders in gesprek over hun eigen taalvaardigheden. Zo'n klein moment kan het begin zijn van iets groters. Want juist op dit soort plekken begint het werken aan basisvaardigheden. In Gelderland moet iedereen kunnen meedoen. Maar voor inwoners die moeite hebben met taal, rekenen of digitale vaardigheden is dat niet vanzelfsprekend. Daarom werken provincie Gelderland en haar partners binnen het programma Vaardig Vooruit 2024-2027 (voorheen Gelderland Geletterd) aan een sterkere basis. Een basis waarin inwoners beter worden gevonden, ze sneller de juiste route naar aanbod vinden en waarin partners elkaar weten te versterken. Onder projectcoördinatie van Rijnbrink bundelen de Samenwerkende Gelderse Bibliotheken (SGB), ROC Nijmegen en de provincie Gelderland hun krachten. →

Het dagelijks leven als klaslokaal

Bibliotheken zetten zich al jaren in voor basisvaardigheden, onder andere via programma's als Gelderland Geletterd. Met Vaardig Vooruit bouwen we voort op die langere ontwikkeling. Er is extra ruimte om de inzet rond basisvaardigheden te verdiepen en te verbreden. Samenwerking is daarbij geen bijzaak, maar een voorwaarde. Daarom werken de partners binnen het subsidietraject vanuit een convenant. Daardoor is vanaf het begin duidelijk: dit is een gezamenlijke opgave. Wat Vaardig Vooruit sterk maakt, is de ruimte voor regionale keuzes. Binnen de zes arbeidsmarktregio's van de provincie Gelderland bepalen partners samen waar de nadruk ligt. In de ene regio kan dat gaan over digitale basisvaardigheden. In een andere regio ligt de focus juist op signaleren en doorverwijzen. Die accenten kunnen in de tijd verschuiven, omdat omstandigheden vragen om continu mee te bewegen met wat nodig is.

Impact ontstaat niet altijd in grote, zichtbare projecten. Vaak zit het verschil juist in kleine, concrete momenten. Dat klinkt eenvoudig, maar het vraagt om een specifieke aanpak: ontmoet mensen op plekken waar ze al zijn. Niet in een klaslokaal met tl-licht, maar op een plek die al onderdeel is van hun dagelijks leven. Een mooi voorbeeld zijn kookworkshops waarin deelnemers ongemerkt oefenen met lezen, rekenen en plannen. Het zijn geen spectaculaire interventies. Maar juist in alledaagse momenten, zoals het koken van een maaltijd, kun je verschil maken. Daar sluit leren echt aan bij het leven van mensen.

Vindplaatsen als sleutel

'Het gaat niet om grote aantallen. Het gaat om echte ontmoetingen,' zegt projectleider Saskia Arends. In haar regio, de Achterhoek, blijken dorpshuizen en bestaande inloopspreekuren doorslaggevend in de aanpak. Een vraag over DigiD of een zorgportaal voelt 'normaal', daar zit geen schaamte op. En juist dat biedt een kans om breder te signaleren. Als je inzet op vindplaatsen met dit soort vragen, creëer je natuurlijke instapmomenten voor mensen die moeite hebben met basisvaardigheden.

Ook consultatiebureaus, scholen, welzijnsorganisaties en gemeenten zijn zulke vindplaatsen. Het zijn plekken die vertrouwd voelen. Plekken waar je iemand bereikt die zelf niet zo snel de stap naar een cursus zou zetten. Daarom krijgen lokale partners in alle regio's training. Ze leren signalen herkennen, maar vooral ook hoe ze het gesprek kunnen aangaan en mensen goed kunnen doorverwijzen.

'Het is een inzicht dat veel projectleiders herkennen: mensen die moeite hebben met taal bereik je zelden met de boodschap: 'Kom naar een taal-cursus.' Dat voelt te groot, te bloot, te pijnlijk. Maar je bereikt ze wél via iets dat veilig en menselijk is.'

De regio Foodvalley werkt met een aanpak die dicht bij het dagelijks leven blijft. Onder andere via ouderschap. Voorlezen blijkt vaak een kantelpunt. Niet omdat iemand ineens taal wil leren, maar omdat ouders iets willen betekenen voor hun kind. 'Ik wil kunnen meedoen, ik wil niet afhaken, ik wil het thuis anders.'

De aanpak in de Arbeidsmarktregio Stedendriehoek onderscheidt zich doordat niet het aanbod, maar de benadering van de inwoner centraal staat. De regio zet onder meer in op digitale vaardigheden, gezondheidsvaardigheden en financiële vaardigheden. Dat mag klein beginnen. Waar bereidheid zit, kan beweging ontstaan. Een oudergroep of één school kan genoeg zijn om de eerste stap te zetten.

'We delen ons intern scholingsplan met andere bibliotheken, zodat zij niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Dit delen is belangrijk en mag in mijn ogen vaker gebeuren.'

ADRIE
VROON,

bibliotheek
Rivierenland

Van energie naar structuur

Na een energieke periode van opstarten, experimenteren en uitvoeren, verschuift de focus van Vaardig Vooruit steeds meer naar een volgende fase: borging. Hoe zorg je dat wat nu werkt, impact blijft maken en verder groeit? Dat vraagt om een sterker netwerk, partners die elkaar blijven vinden en inwoners die steeds beter worden ondersteund.

Op regionaal niveau gaat het om samenwerking die verder gaat dan projectfinanciering. Samen met gemeenten, bibliotheken en partners zoekt de bibliotheek naar manieren om succesvolle initiatieven structureel te maken. Lokaal draait het om continuïteit: hoe blijft dit initiatief bestaan, ook na afloop van de provinciale impuls? Een belangrijke manier om die borging vorm te geven, is kennis delen binnen de arbeidsmarktregio's. Binnen Vaardig Vooruit gebeurt dat steeds meer in de community. Daar vinden mensen elkaar die in Gelderland werken aan basisvaardigheden. Ze delen onder andere kennis via het Praktijkplein en tijdens LunchGesprekwebinars. Zo voorkomen ze dat regio's als losse eilanden opereren. De community is gestart in februari 2026. De projectleiders van de arbeidsmarktregio's die betrokken zijn bij Vaardig Vooruit vormen de drijvende kracht.

Binnen de community vinden vanaf de start bijna honderd leden uit verschillende Gelderse regio's elkaar. Collega's van bibliotheken, professionals van gemeenten en scholen en medewerkers van wijk- en buurthuizen

delen instrumenten, inzichten en ervaringen. De community heeft een eigen LinkedIn-groep en organiseert webinars voor iedereen die werkt aan het versterken van basisvaardigheden in de regio. De echte waarde zit niet alleen in het aantal leden of gedeelde materialen. Het gaat vooral om betrokkenheid. Weten mensen elkaar te vinden? Groeit de uitwisseling? En helpt die samenwerking om inwoners sneller en beter verder te helpen? Dat is de uitdaging voor de komende jaren.

Een beweging die groeit

Vaardig Vooruit laat zien dat impact niet alleen zit in wat je in gang zet. Impact groeit als je dat wat werkt ook weet te borgen. De komende periode staat daarom in het teken van drie belangrijke opgaven: vindplaatsen versterken, zodat meer inwoners bereikt worden; de leerlijn zichtbaar maken, van eerste contact tot duurzame ontwikkeling; en borgen wat werkt.

De vraag is niet alleen wat werkt. De vraag is vooral hoe we wat werkt met elkaar delen en borgen, zodat het blijft werken. Hoe worden succesvolle aanpakken nog beter onderdeel van beleid en dagelijkse praktijk? Dat vraagt om keuzes. Bestuurlijk én in de uitvoering. En om blijvende samenwerking tussen bibliotheken, gemeenten, bedrijven, onderwijsinstellingen en partners in het werkveld. Met een heldere gezamenlijke ambitie: een Gelderland waarin basisvaardigheden geen belemmering meer vormen om mee te doen. Daar werken we samen naartoe.

Feiten & cijfers

Samen met partners én medewerkers is er elke dag veel in beweging. De cijfers* laten zien wat dat in 2025 opleverde. Van transport tot talentontwikkeling: dit is wat we mogelijk maakten in 2025.

Kansen voor elk kind

Cultuureducatie brengt leerlingen in aanraking met creativiteit en ontwikkeling. Samen met ons netwerk geven we kinderen van **361 scholen** de kans om deel te nemen aan het lokale cultuureducatieprogramma. Hier bereiken we **60.000 leerlingen** in ons werkgebied in het basisonderwijs mee.

BEKIJK DE SHOWCASE

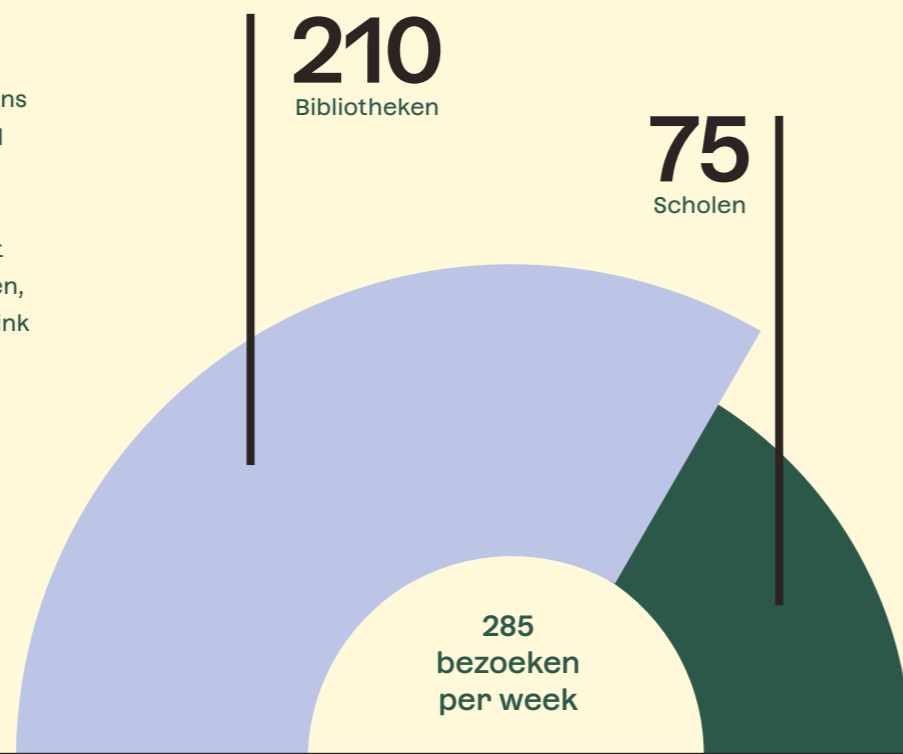
*Peildatum cijfers 01-01-2026.

Boeken in beweging

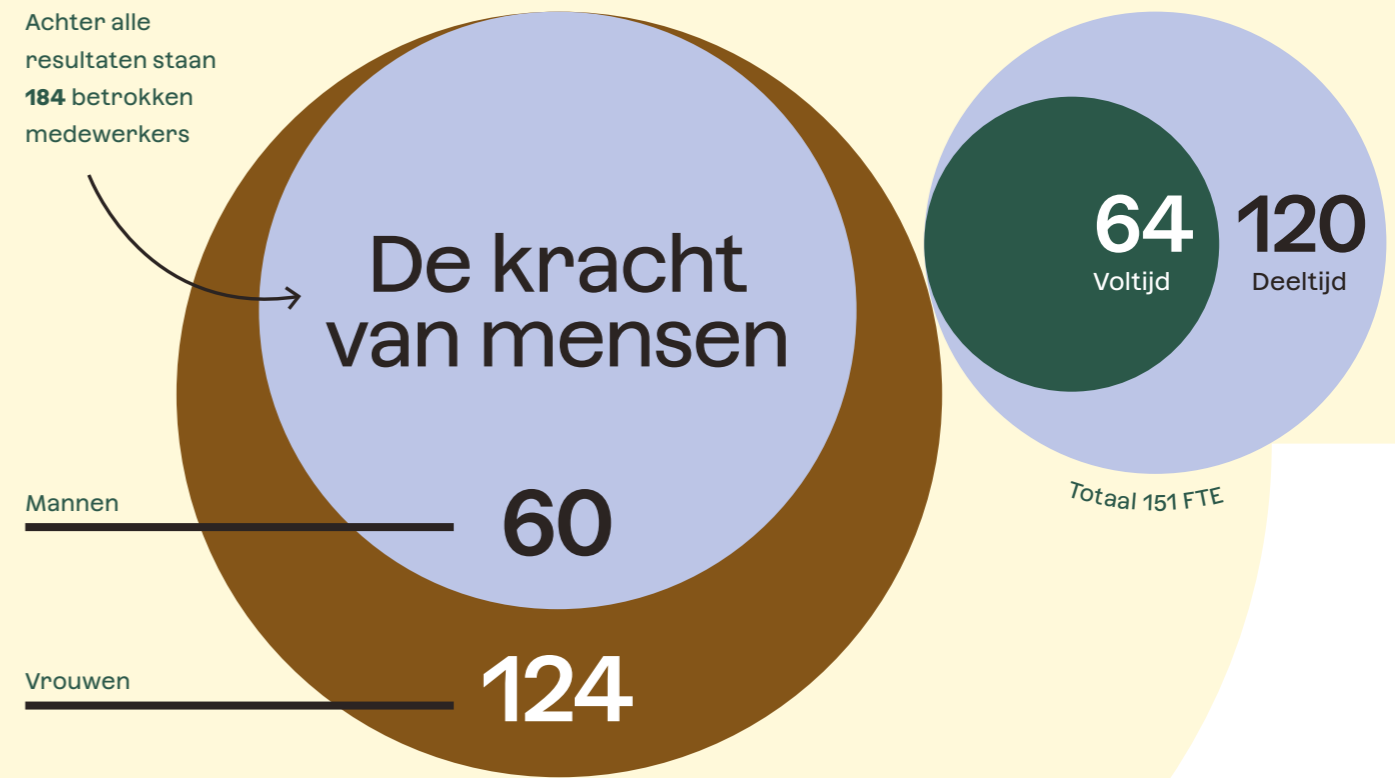
15 Rijnbrink chauffeurs bevoorraden dagelijks met **12** bestel- en vrachtwagens de bibliotheken en scholen in Overijssel en Gelderland. Wekelijks worden er **210** bibliotheekvestigingen en **75** scholen bezocht. Op jaarbasis wordt er **50.000 km** per vrachtwagen gereden, zijn er **40.000** stops en vervoert Rijnbrink zo'n **4,8 miljoen** boeken!

4,8 miljoen

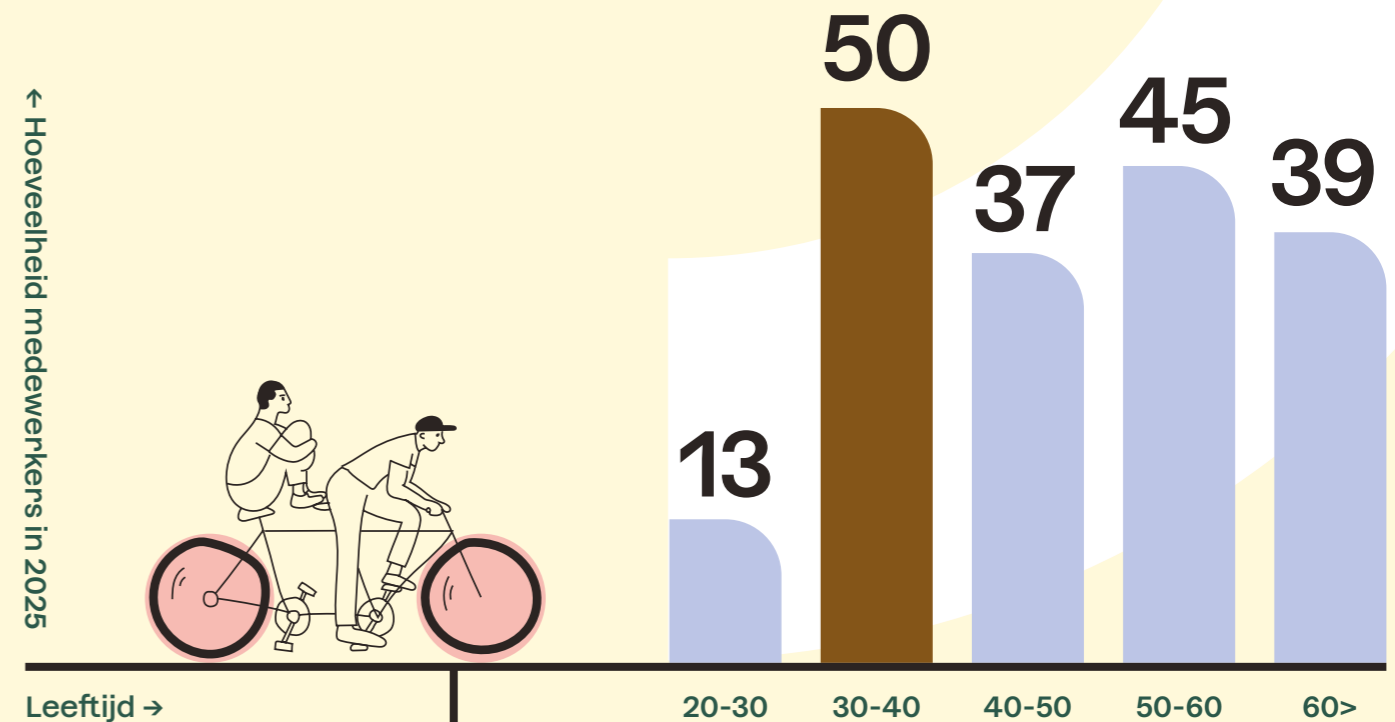
boeken per jaar!

Achter alle resultaten staan **184** betrokken medewerkers

← Hoeveelheid medewerkers in 2025

65

65 medewerkers kwamen in 2025 op werkdagen met de fiets naar kantoor

Ontwikkeling van medewerkers

Ontwikkeling stopt niet. Bij Rijnbrink investeren we continu in kennis en vaardigheden om het werk sterker en toekomstgericht te maken. In 2025 organiseerde Campus zeven gerichte trainingen om kennis en vaardigheden te versterken. In totaal namen **161** medewerkers deel.

95%

95% van de medewerkers nam deel aan de workshop 'Gelaagdheid van Diversiteit'. Hiermee is het bewustzijn vergroot van de verschillende lagen binnen diversiteit, zoals cultuur, achtergrond en perspectief. Dit draagt bij aan inclusievere dienstverlening.

Hoe Waltraud jongeren, makers en een netwerk samenbrengt

Filmproductie
Waltraud

‘We leven best ver van die tijd af, maar als je naar het nieuws kijkt, zie je dat dezelfde dingen nog steeds gebeuren. Dan denk je: we hebben hier toch van geleerd?’

SARA VAN
AALDEREN,

5 vwo-
leerling

Soms begint een bijzonder project niet met een strak plan, maar met een goed verhaal. Een idee dat al langer rondzwerft, een paar bevlogen mensen die het herkennen, en de bereidheid om mee te bewegen met wat ontstaat. Zo groeide Waltraud uit tot een filmproject waarin jong talent, professionele makers en het netwerk van Rijnbrink samenkwamen. En waarin veel meer gebeurde dan vooraf te plannen was.

De film vertelt het waargebeurde verhaal van Waltraud Strelow (1933-2018), die als twaalfjarig meisje aan het einde van de Tweede Wereldoorlog alleen op de vlucht slaat. Een verhaal dat schuurt en nuanceert. Maar het is ook een vertelling die uitnodigt om anders te kijken naar goed en fout. En dat maakt het project relevant voor deze tijd.

Een verhaal dat binnenkomt

Sara, 5 vwo-leerling, is 16 jaar als ze als een van de jonge deelnemers zonder al te veel verwachtingen aan het avontuur begint. Ze schreef zich in voor de audities om ervaring op te doen in de filmwereld. ‘In het begin wist ik dat het over de Tweede Wereldoorlog ging,’ vertelt ze. ‘Maar pas later, toen ik het script las, voelde ik echt de lading.’ Tijdens het maakproces verschoof haar perspectief. ‘Je hoort vaak één kant van het verhaal. Deze film laat juist de kant van de Duitsers zien en dat ook daar slachtoffers waren. Dat maakte het voor mij veel minder zwart-wit.’ Die andere blik raakte haar. Het maakte duidelijk dat goed en fout niet altijd zo eenduidig zijn als ze lijken en hoe belangrijk het is om open te blijven kijken naar verschillende verhalen, toen én nu.

Producent Ilona Kovelham is initiatiefnemer en creatief producent van de film. Tijdens de voorbereiding van een ander project, kwam Ilona in contact met de toen 84-jarige Waltraud Strelow. Wat bedoeld was als korte kennismaking, werd een keukentafelgesprek van drie uur waarin ze gegrepen werd door de openhartigheid en het verhaal van Waltraud over haar jeugd en de oorlog. Ze gaf zelfs haar dagboek mee. In 2018 overleed Strelow op 85-jarige leeftijd. Vervolgens droeg de producent het verhaal jaren met zich mee. ‘Ik voelde: dit verhaal moet doorgegeven worden,’ zegt Ilona. ‘Maar wel op een manier die raakt.’ Aanvankelijk dacht ze aan een theatervoorstelling, maar toen kwam Merel ten Elzen, toentertijd teamleider Cultuureducatie bij Rijnbrink op haar pad met de wens voor een jongerenproject. Op dat moment viel alles samen en ontstond het idee voor de film. →

Een project dat groeit door samen te doen

Vanaf het begin was duidelijk dat jongeren niet alleen zouden meespelen, maar ook actief meedenken en meewerken. Geen klassieke productie, maar co-creatie. 'Als je jongeren als makers benadert, moet je ze ook ruimte geven,' zegt Ilona. 'Je weet van tevoren nog niet precies wat het wordt. Dat is spannend, maar juist daar ontstaat iets echts.' Die aanpak bleek te werken. Via het netwerk van scholen, cultuurcoaches en cultuurcoördinatoren zette Rijnbrink een oproep uit voor jonge makers uit de regio. Niet om te acteren, maar om samen te creëren. Meer dan 200 jongeren meldden zich aan, waarvan er uiteindelijk twaalf werden geselecteerd. In een intensieve maakweek in de bossen bij Ommen werkten zij samen met professionals aan de film. Voor Sara was die week bepalend. 'Je leert niet alleen technisch iets, maar ook over jezelf. Ik kwam erachter dat ik niet alleen wil acteren, maar ook geïnteresseerd ben in wat er achter de camera gebeurt.'

Wat ontstaat als energie is leidend

Volgens Elin Groot Rouwen, projectleider vanuit Rijnbrink, zit de kracht van het project juist in dat wat niet vooraf vastligt. 'Als je bevlogen makers met jongeren laat werken, ontstaat er iets bijzonders. Jongeren worden meegenomen en ontdekken iets over zichzelf, vaak zonder dat het expliciet 'leren' heet.' Dat vraagt om een andere manier van denken. Minder sturen op vooraf geformuleerde doelen, meer vertrouwen op betrokkenheid en energie. 'Soms levert gewoon dóen meer op dan alles vooraf dichttimmeren,' zegt ze. Deze vrije aanpak betekende ook schakelen. De tijd was krap, de productie intensief. Maar juist in die dynamiek ontstond iets bijzonders. Ilona wist via via een oude legertruck te regelen, filmmaker Erik Franssen kreeg de beschikking over een half museum aan rekvisieten, Stadkamer besloot Waltraud-dagen te organiseren. Dries Bijlsma componeerde alle filmmuziek in samenwerking met de 12 makers. Erik Rozendom arrangeerde het themalied voor orkesten. Dit werd in 2025, in het kader van 80 jaar vrijheid, door vijf orkesten uitgevoerd. Het verhaal vertelde zichzelf verder en overall stonden mensen op die wilden bijdragen.

De kracht van het netwerk

Binnen Rijnbrink werkten verschillende afdelingen samen, van cultuureducatie tot Musidesk en bibliotheekwerk, en daarbuiten sloten meerdere bibliotheken en filmhuis MIMIK aan. De kracht van het netwerk zorgde ervoor dat de film niet alleen werd gemaakt, maar ook zijn weg vond naar scholen en culturele instellingen in Overijssel. Via bestaande relaties met scholen en cultuurcoördinatoren werden jongeren bereikt én betrokken. 'Wij kennen de juiste mensen,' zegt Elin. 'Daardoor ontstaat er beweging.' De film is inmiddels meer dan 7.000 keer bekeken. Rondom de film werd lesmateriaal over burgerschap en geschiedenis gemaakt. In bibliotheken ontstonden programma's rondom de film, met inleiding en nagesprekken en ontmoetingen tussen jong en oud. Gesprekken waarin perspectieven werden gedeeld en waarin ruimte ontstond voor nuance.

Meer dan een eindresultaat

Wanneer is zo'n project geslaagd? Die vraag laat zich niet eenvoudig beantwoorden in cijfers. Voor de makers zit het antwoord in de verhalen die het project losmaakt. Een ouder die vertelt dat haar kind hierdoor een studie-keuze durft te maken. Jongeren die anders kijken naar vrijheid en oorlog. Bezoekers die na afloop met elkaar in gesprek gaan. Of, zoals Sara het verwoordt: 'We leven best ver van die tijd af. Maar als je het nieuws ziet, merk je dat we nog steeds dezelfde fouten maken. Daarom is het belangrijk dat dit soort verhalen verteld blijven worden.' Zelf weet ze door de film dat ze na haar VWO de opleiding regie gaat volgen in Maastricht.

Blijven bouwen

Waltraud laat zien wat er kan ontstaan als ideeën, mensen en netwerken samenkomen. Als er ruimte is om buiten bestaande structuren te werken en om te vertrouwen op wat zich aandient. Misschien is dat wel de belangrijkste les van dit project: impact begint niet altijd met een plan, maar met het herkennen van energie en de moed om daarop in te stappen.

'Dit project gaf veel vertrouwen in de goedheid van mensen.'

ELIN GROOT
ROUWEN

projectleider
Rijnbrink

Hoogte- punten

Nationale
voorleesdagen

Lancering Cultureel
Overijssel in kaart

Jubileum 10 jaar
VoorleesExpress

MIDI-ators
Wierden

Echt niet vandaag:
samen digitaal
weerbaarder

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Gelderse
Vrijheidsdagen 2025

Gelderse Cultuur-
en erfgoed monitor

Jun

Buiten je bubbel
Pop-upbibliotheek
AZC Wierden

Sept

De Gelderse Dag

Okt

Samen sterk voor
de amateurkunst:
twee keer groen
licht van het Fonds
Cultuurparticipatie!

Dec

Top 20 Best
Presterende
Bibliotheken 2025

2025

Een thuis voor ontwikkeling, ontmoeting en kansen

De bibliotheek op Bonaire

Met de opening van een nieuwe bibliotheek begint op Bonaire meer dan een nieuw hoofdstuk in een ander gebouw. Achter de schermen ging een intensieve periode schuil waarin een grote stap werd gezet in professionalisering. Van collectie en systemen tot werkwijze en kennis: vrijwel alles werd opnieuw opgebouwd.

Wie de bieb binnenloopt, ziet het meteen: dit is meer dan een plek waar je boeken leent. Het is een huiskamer, een leeromgeving en voor veel inwoners een vertrouwde plek om samen te komen. 'De bibliotheek is hier echt een maatschappelijke voorziening,' vertelt Myrthe, die er werkt als collectiespecialist en leesconsulent. 'We dragen bij aan taalontwikkeling, leesplezier, digitale vaardigheden en gelijke kansen. Maar misschien nog wel belangrijker: het is een plek waar mensen zich welkom voelen.'

Sinds 2023 ondersteunt Rijnbrink, samen met Biblionet Groningen, bibliotheken in Caribisch Nederland als kennis- en expertisepartner. Adviseurs Brian, Daphne en Andy van Rijnbrink werken nauw samen met het lokale team op Bonaire aan het versterken van de basis: van collectie en systemen tot werkprocessen en kennis. In trainingen en op de werkvloer is de basis stap voor stap opgebouwd, door het hele proces inzichtelijk te maken: van selectie en bestelling tot verwerking, levering en uiteindelijk een boek dat vindbaar op de plank staat voor de bezoeker.

Een collectie in een andere context

Werken in een bibliotheek op Bonaire vraagt om flexibiliteit. De context is anders dan in Europees Nederland: meertaligheid, logistieke uitdagingen en een andere manier van organiseren spelen een grote rol. 'Je kunt niet zomaar iets regelen,' legt Myrthe uit. 'Leveringen duren langer, systemen zijn complexer en functies zijn breder. Je doet hier eigenlijk van alles.' Een bibliotheek zonder sterke collectie is geen bibliotheek. Achter de schermen moet alles kloppen: van selectie en bestelling tot registratie en presentatie. 'Als dat niet goed staat, merk je dat meteen in wat bezoekers ervaren,' zegt ze. Dat klinkt logisch, maar in de praktijk vraagt het om veel afstemming, expertise en een goed werkend systeem dat alles met elkaar verbindt. Want pas als je inzicht hebt in wat er wordt geleend, gezocht en gemist, kun je echt gerichte keuzes maken. Dat was lange tijd een uitdaging.

'Je moet echt bewust keuzes maken,' zegt Myrthe. 'Wat bieden we aan? Voor wie? En in welke taal?' Op een klein eiland waar Papiaments, Nederlands, Engels en Spaans →

door elkaar lopen, is dat geen eenvoudige opgave. Juist daarom helpt het om beter zicht te hebben op gebruik en behoeften. Wat wordt gelezen? Waar is vraag naar? En waar liggen kansen? 'Een collectie moet niet alleen goed georganiseerd zijn,' zegt Daphne, 'maar vooral aansluiten bij de mensen die de bibliotheek gebruiken.' Als adviseur collectie werkte ze nauw samen met het team van de bibliotheek aan het op orde brengen van het collectiebeleid. 'Veel zat nog verstopt in het systeem,' vertelt Daphne. 'Denk aan dubbelingen, onduidelijke afschrijvingen of data waar nog weinig mee werd gedaan. Door daar samen in te duiken, konden medewerkers steeds beter begrijpen wat de cijfers vertellen en hoe je die gebruikt om bewustere keuzes te maken in je collectie.' 'Door beter naar onze collectie te kijken, kunnen we gericht werken,' zegt Myrthe. 'En dat zie je terug in het leesplezier van bezoekers.' Ze noemt een voorbeeld uit haar werk op schoolbibliotheken. 'We lazen met een klas een boek dat echt aansloot bij hun interesses; Gamehelden. Een half jaar later vragen kinderen er nog steeds naar. Dan weet je: dit werkt. En nóg leuker is het dan dat je kan vertellen dat er een nieuw boek van dezelfde serie in de bieb staat, dan zijn ze niet meer te stoppen.'

Van handgeschreven kaartjes naar een duidelijk systeem

Toen Rijnbrink in 2023 betrokken raakte, werkte de bibliotheek deels met handgeschreven kaartjes. 'Er was wel een systeem, maar dat was beperkt en moeilijk te gebruiken,' vertelt Brian, functioneel beheerder van het Wise-systeem bij Rijnbrink. 'Veel gegevens waren niet bruikbaar om over te zetten. We moesten eigenlijk opnieuw beginnen.' Dat betekende: alle boeken opnieuw invoeren, alle leden opnieuw registreren en medewerkers meenemen in een compleet nieuwe manier van werken. 'De stap was enorm,' zegt hij. 'Maar juist daardoor was alles wat we deden meteen winst.' Met de introductie van het bibliotheeksysteem Wise

veranderde er veel. Bezoekers kunnen nu zelf materialen lenen, gegevens worden digitaal beheerd en processen zijn beter inzichtelijk. 'Van schrijven op kaartjes naar zelfservice, dat is echt een wereld van verschil,' zegt Brian.

Een systeem dat voor je werkt

Die verandering vroeg ook om intensieve begeleiding. Rijnbrink ondersteunde de bibliotheek op verschillende manieren: van systeeminrichting tot training en advies over collectiebeleid. 'Het ging niet alleen om een systeem implementeren,' zegt Andy, die als bestel- en catalogusbeheerder betrokken was bij het traject. 'We wilden laten zien hoe je dat systeem zo kunt gebruiken dat het echt voor je werkt.'

Juist daarom lag de focus sterk op kennisoverdracht. In de training Klaar voor de Plank, die recent door Daphne en Andy werd ontwikkeld en gegeven, leerden medewerkers stap voor stap hoe een boek 'leeft' in het systeem; van aanschaf tot verwerking, registratie en uiteindelijk een plek op de plank. De training was bedoeld om de opgedane kennis niet alleen over te dragen, maar ook duurzaam te borgen voor de toekomst. 'Op een gegeven moment zagen we dat het team zelf begon te redeneren,' zegt Andy. 'Dat ze begrepen hoe alles met elkaar samenhangt. Dan landt het echt.' Wat daarbij vooral opviel, was het enthousiasme. 'Dat was er aan het begin, maar toen we na vier maanden terugkwamen was het er nog steeds,' legt hij uit. 'In korte tijd hebben ze enorme stappen gezet en hun vaardigheden flink uitgebreid.'

'Door beter naar onze collectie te kijken, kunnen we gericht werken, en dat zie je terug in het leesplezier van bezoekers.'

MYRTHE
LETTEBOER-JANSE,

collectiespecialist
en leesconsulent

Een plek waar je wilt zijn

Waar de oude locatie beperkt was in ruimte en mogelijkheden, biedt het nieuwe gebouw plek voor ontmoeting en activiteiten. 'Het voelde voor mij echt als een thuis,' zegt Brian. 'Er is een lange tafel, er zijn plekken om te zitten, jongeren hangen er rond. En dat is precies wat je wilt.' Die verandering is zichtbaar in het gebruik. Waar eerder nauwelijks jongeren boven de 15 in de bieb kwamen, is het nu een levendige plek voor de jeugd. 'Als ze eenmaal binnen zijn, gebeurt er vanzelf iets,' zegt hij. 'Dan pakken ze een boek, maken huiswerk of raken in gesprek.'

De bibliotheek van Bonaire heeft een zeer betrokken team. Medewerkers denken actief mee, organiseren activiteiten en zoeken contact met bezoekers. 'Dat is aanstekelijk,' zegt Andy. 'Je voelt dat iedereen wil bijdragen.' Die houding maakt de bibliotheek tot een laagdrempelige plek. Bezoekers komen niet alleen voor boeken, maar ook voor hulp bij digitale zaken, taalontwikkeling of gewoon een gesprek. 'Soms durven mensen ergens anders geen hulpvraag te stellen,' zegt Myrthe. 'Hier wel, ik hoop dat we nog meer een plek worden waar mensen zich kunnen ontwikkelen.'

Blijven bouwen aan de toekomst

Hoewel Bonaire fysiek ver weg ligt, is de verbinding met andere bibliotheken sterk. Samenwerking met partners in het Caribisch gebied en in Nederland zorgt voor kennisuitwisseling en inspiratie en helpt om verder te bouwen aan wat er nu staat. Die ontwikkeling stopt niet bij een nieuw gebouw of systeem. De ambities voor de komende jaren zijn helder: een sterke, diverse collectie en een bibliotheek die zichtbaar en betekenisvol aanwezig is in de samenleving.

Voor Myrthe zit die betekenis uiteindelijk in iets heel eenvoudigs. 'Het voelt hier als thuiskomen,' zegt ze. 'Voor mij, maar ook voor onze bezoekers.' En misschien is dat wel de grootste impact die een bibliotheek kan hebben: een plek zijn waar mensen zich gezien voelen, waar ze kunnen leren en waar ze graag terugkomen.

WIST JE DAT...

... jongeren in de Liemers niet alleen leerden over vrijheid, maar er zelf actief mee aan de slag gingen?

Dankzij de intensieve samenwerking tussen Kunstwerk! Liemers en het voortgezet onderwijs volgden leerlingen een Vrijheidscollege en werkten zij aan een vlog-project over de Tweede Wereldoorlog en een memoryspel waarmee zij de Euregio-wedstrijd wonnen. Zo werd geschiedenis niet alleen verteld, maar ook beleefd en doorgegeven.

... Overijsselse bibliotheken en Rijnbrink in 2025 samen het netwerkplan ROUTE'28 hebben opgesteld?

Met dit gezamenlijke plan bundelen we de krachten rond grote maatschappelijke opgaven als laaggeletterdheid, digitale kloof en toegang tot betrouwbare informatie. Zo bouwen we samen aan toekomstbestendige bibliotheken waar iedere Overijsselaar kan meedoen en zich een leven lang kan ontwikkelen. ROUTE'28 vormt daarmee de gezamenlijke koers waarmee het Overijsselse bibliotheeknetwerk richting geeft aan de samenwerking tot en met 2028. De provincie Overijssel gebruikt het netwerkplan daarnaast als inhoudelijk kader voor de innovatieregeling Bibliotheek van de Toekomst.

... de bibliotheek in Nijkerk voor een flinke opgave stond?

Met onze ondersteuning in de uitwerking van verschillende scenario's en een duidelijke presentatie kon het grotere geheel beter in beeld worden gebracht bij de gemeente, waardoor de subsidie voor bibliotheek Nijkerk structureel flink is verhoogd. Deze impact gaat voor hen nog jaren doortellen.

... de Gelderse bibliotheken samen met Rijnbrink een netwerkplan voor 2025-2028 hebben gemaakt?

Daarin spreken ze af op welke thema's ze samen optrekken, met steun van Rijnbrink. Sindsdien werken we samen gericht aan onderwerpen als democratie en abonnementsvormen.

... bibliotheken in Gelderland samen het verschil wilden maken door inwoners zelf aan het woord te laten over democratie?

Met Loesje-workshops (bekend om prikkelende, korte teksten over maatschappelijke thema's) in 11 bibliotheken dachten bijna 400 deelnemers mee over vrijheid, gelijkwaardigheid en hun stem in de samenleving. Hun ideeën vormen de basis voor een provincie brede campagne die uitgerold werd begin 2026.

... er drie onverwachte ontmoetingen in 2025 plaatsvonden om bibliotheekbezoekers met elkaar in contact te brengen?

Drie kunstenaars gingen aan de slag in het project Onverwachte ontmoetingen om met kunst en cultuur meer contact te kunnen maken. In Stadkamer Zwolle, Bibliotheek Kampen en Bibliotheek Twente (Hengelo) werken zij samen met bezoekers aan bijzondere kunstwerken die sociale bubbels doorbreken en onverwachte gesprekken op gang brengen.

BEKIJK DE VIDEO!

... de Gelderse Cultuur- en Erfgoedmonitor sinds 2025 ook erfgoed, bibliotheken en regionale data bevat?

De monitor maakt de sociale, economische en culturele waarde van kunst, cultuur, erfgoed en bibliotheken in Gelderland zichtbaar. Daarmee helpt actuele data om trends te volgen en gericht te investeren in een sterke culturele infrastructuur. Cultuur Oost, Erfgoed Gelderland en Rijnbrink coördineerden de monitor in opdracht van provincie Gelderland.

... cijfers pas echt betekenis krijgen als je ze kunt vergelijken?

Met het Financieel Kompas, dat in 2025 is ontwikkeld, zien bibliotheken niet alleen hun eigen financiële positie, maar ook hoe zij presteren ten opzichte van vergelijkbare bibliotheken binnen een vergelijkbare context (inwoneraantal, aantal vestigingen, exploitatiesubsidie per inwoner, huisvestingslasten per inwoner, subsidieafhankelijkheid). Dat maakt het mogelijk om gericht keuzes te maken en gesprekken met gemeenten strategisch beter te onderbouwen.

... het Gelders Cultuurakkoord het eerste provinciale cultuurakkoord van Nederland is?

Meer dan 180 culturele organisaties onderschreven dit initiatief van het brede culturele veld. Het akkoord helpt kunst en cultuur steviger te agenderen bij gemeenten en vormt een vertrekpunt voor verdere samenwerking en gezamenlijke belangenbehartiging. Rijnbrink, Cultuur Oost en Erfgoed Gelderland ondersteunden het veld bij de strategische inzet en publicatie.

www.gelderscultuurakkoord.nl

... de eerste Gelderse Dag op 27 september 2025 duizenden inwoners met elkaar verbond?

Op 120 plekken in Gelderland openden onder meer erfgoedlocaties, theaters, dorpshuizen en bibliotheken hun deuren. De dag was een initiatief van provincie Gelderland, samen met partners als Rijnbrink, Cultuur Oost, Erfgoed Gelderland en de Leefbaarheidsalliantie. De provinciale ondersteuningsinstellingen dachten actief mee en verbonden hun achterban en sector aan het programma. Zo bracht De Gelderse Dag inwoners dichterbij elkaar én bij Gelderland.

... veel organisaties denken dat ze inclusief zijn, terwijl iedereen onbewust zichzelf als norm ziet?

Juist daarom helpt de Lokale Aanpak om blinde vlekken zichtbaar te maken en beter aan te sluiten op de echte diversiteit in de samenleving. De Lokale Aanpak is ontwikkeld samen met bibliotheken en MFCO's en is gebaseerd op de landelijke Code Diversiteit & Inclusie van het LKCA.

...in 2025 in AZC Wierden een pop-upbibliotheek werd opgezet?

Die groeide uit tot een plek waar jonge vluchtelingen hun verhalen delen en zich minder alleen voelen. Taal, ontmoeting en herkenning komen hier samen.

... taal veel meer is dan woorden en grammatica?

Het helpt je ook om lichaamstaal te begrijpen, gevoelens uit te drukken en af te stemmen op de ander. Zo ontstaat echte verbinding. Met de onderzoekslijn MAAKTAAL is onderzocht hoe cultuureducatie de brede taalontwikkeling bij kinderen en jongeren versterkt. Dit krijgt nu een vervolg in Taal eens anders, waarin de nieuwe SLO-kerndoelen voor Nederlands worden verbonden aan muziek en beeldende vorming. Het doel: een praktische aanvulling op bestaande taalmethoden voor scholen in Overijssel. Benieuwd hoe dat werkt in de praktijk? Scan de QR-code en luister de podcast over hoe creatieve werkvormen het taalonderwijs verdiepen.

LUISTER HIER DE PODCAST!

Aantal uitleningen
incl. verlenging:

416
partituren

6.922

orkestbladmuziek, inclusief
digitale uitleen via e-Musidesk

1.877
media

Door het lidmaat-
schap besparen
verenigingen
gemiddeld
€2.500 per jaar
op de aanschaf
van bladmuziek.

Musidesk in cijfers

Elke week klinken er in repetitieruimtes, dorps-
huizen en huiskamers duizenden muziekstukken
die zijn geleend via Musidesk. Maar liefst **45.000**
muzikanten, jong en oud, maken er gebruik van.
Het is één van de services die Musidesk biedt als
professionele partner in de amateurmuziek. Wat
dat in de praktijk betekent?*

Een totaal
bereik van:

45.000
muzikanten

475.000
muziek-liefhebbers

851
leden in
Overijssel en
Gelderland

(bigbands, blaas-, accordeon- en symfonieorkesten)

Musidesk
zit al 50 jaar
in het DNA
van muziek-
verenigingen.

50

*Peildatum cijfers 01-01-2026.

Ga voor meer informatie naar musidesk.nl.

2025 liet opnieuw zien wat er mogelijk wordt wanneer organisaties, overheden en maatschappelijke partners elkaar weten te vinden. Samen met bibliotheken, culturele instellingen, gemeenten, provincies en partners als Cultuur Oost, Erfgoed Gelderland, Trendbureau Overijssel en Overijssel Academie werkten we aan een sterk netwerk voor inwoners in Gelderland, Overijssel en het Caribisch gebied. Van digitale innovatie en cultuurparticipatie tot amateurmuziek, taal en basisvaardigheden: juist door samen te werken konden we stappen zetten en verschil maken. Die samenwerking blijft ook richting 2026 onmisbaar. Want maatschappelijke opgaven vragen om kennisdeling, verbinding en een gezamenlijke aanpak. Alleen samen kunnen we blijven bouwen aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

